

Recenzió

Rory Miller: *Konfliktus és erőszak*

A harcművészetek haszna és hatásossága valódi konfliktusokban¹

MÁTÉS Gábor²

Rory Miller tapasztalt harcművész és amerikai veterán nevelőtiszt nyugalmazott őrmesteri rendfokozatban. 1991-től tizenhét évet szolgált az oregoni büntetés-végrehajtási szolgálatnál egy szigorúan őrzött börtönben, amelynek 2002-ben a parancsnoka lett. Ő vezette csapata puszta kezes harci és önvédelmi kiképzését. Tanúsítvánnyal rendelkezik tömegoszlató eszközök és egyéb nem halálos eszközök és fegyverek használatára. Sürgősségi tanfolyamot végzett, tanácsadóként szolgált kutató-mentő csapatnál, részt vett rendőrségi túsztárgyaló tanfolyamokon, valamint kríziskommunikációs, rendészeti beavatkozó és taktikai tanfolyamokat vezetett. 14 évig börtöntanácsosként is dolgozott iraki börtönökben. Világszerte szervez szemináriumokat, amelyek középpontjában az önvédelem, a konfliktushelyzetekben való kommunikáció és az erőszak elmélete áll. Rendszeresen tart tanfolyamokat a kényszerítő intézkedésekről, ezekben való döntéshozatalról, rendőrségi taktikákról, összecsapások szimulációjáról, elmebetegekkel történő válságkommunikációról.

1981 óta tanulmányozza a harcművészeteket, több száz könyvet elolvasott a témában. Versenyszerűen foglalkozott judóval, vívással, jujitsuval, több száz puszta kezes összecsapásban vizsgálta az edzések és a valódi küzdelem közti szakadékot. Többször támadtak rá késsel is.

Könyveiben hangsúlyozza annak megértését, hogy a valódi önvédelmet és erőszakot a filmekből és a harcművészetekből származó mítoszok övezik, ami miatt az önvédelmet gyakran félreértik és hibásan tanítják. Olyan neves amerikai szerzőkkel és oktatókkal dolgozik az önvédelem területén, mint Marc MacYoung és Lawrence Kane.

Konfliktus és erőszak című könyvében 223 oldalon keresztül osztja meg ismereit és tapasztalatait a börtönbeli verekedésekről, a taktikai műveletekről, rajtaütésekről, és az ezekből levont következtetéseiről.

¹ Rory Miller: *Konfliktus és erőszak. A harcművészetek haszna és hatásossága valódi konfliktusokban.* (Eredeti cím: *Meditations on Violence. A Comparison of Martial Arts Training and Real World Violence.*) YMAA Publication Center Inc., 2008. Magyar kiadás: Budapest, Lunarimpex Kiadó, 2010.

² Doktor hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola, e-mail: mates10g@gmail.com

Miller őrmester véleménye szerint az utcai erőszak nagymértékben különbözik attól, amit harcművészetnek neveznek, habár ez utóbbinak feladata lenne az is, hogy ezzel foglalkozzon. Az első fejezetben elmagyarázza, hogy sokan dédelgetnek hamis elképzeléseket, illetve támasztanak irreális elvárásokat azzal szemben, hogy egy edzésen mi mindent fognak megtanulni, azonban ezek a gondolatok távol állnak a valóságtól. Az őrmester megmutatja a valódi erőszak arcát és összetettségét, és így minden olvasónak láthatóvá teszi a különbséget a kettő között.

A második fejezetben Rory Miller megmutatja, hogyan kell az erőszacról eddig szerzett ismereteinket és azok forrását, valamint a feltételezéseinket kritikusan szemlélni, illetve helyesen értékelni. A szerző rávilágít, hogy harcművészetek oktatása és tanulása közben hajlamosak vagyunk feltételezéseinkbe bocsátkozni az ellenfél mozgását, támadásának irányát vagy reakcióit illetően, ám sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a tapasztalati úton szerzett ismeretek átadására. Kiemeli, hogy amit oktattak nekünk, az nem ér semmit mindaddig, amíg élesben ki nem próbáltuk. Ezenfelül világosan elmagyarázza a stratégia és taktika fogalmát, amelyek tisztánlátása igen sokat segíthet egy valódi konfliktus során.

Miller őrmester rengeteg összecsapásban vett részt, és órák ezreit töltötte bűnözők között. A harmadik fejezetben ezekből merített tapasztalatai segítségével magyarázza el az erőszak dinamikáját, és hogy annak milyen típusaival találkozhat az ember. Kitér a kialakulásuk helyeire, idejére, okaira és egyéb körülményeire, az ilyenkor felszabaduló adrenalin hormon szervezetre gyakorolt hatásaira, és nem utolsósorban a bűnözők gondolkodásának módjára. Bemutatja, hogy a különböző tudatmódosító szerek milyen hatással vannak a küzdelemben részt vevő személyekre. Rendkívül hasznos gyakorlatokat ajánl, amelyekkel kondicionálhatjuk magunkat az ember a pánikreakció elkerülésére.

A negyedik fejezet a „ragadozókról” szól, vagyis azokról a személyekről, akiktől az erőszak ered. Bemutatja és részletesen jellemzi a bűnözők négy típusát: a megtévedt embert, a csavargót, az igazi ragadozót és a speciális körülmények között kialakult bűnözőt. Meghatározza a köztük és a hétköznapi emberek közti különbségeket, végül pedig néhány sort áldoz a ragadozóvá válás okainak tárgyalására.

Az ötödik fejezet a kiképzést állítja központba. Bemutatja, hogyan lehet felkészülni a minket érő erőszakra, illetve segít a harcművészeti és küzdősport képzési módszereinket hozzáigazítani a valóságos küzdelem szabályaihoz. Kezdetben elénk tárja és csoportosítja azokat az alapvető hibákat, amelyeket a gyakorlás során követünk el. Speciális tréningmódszereket ajánl, amelyekkel a szervezetünket támadásokkal szembeni hatásos válaszreakciókra lehet kondicionálni. Röviden még a régi japán katák alkalmazásáról is olvashatunk.

A hatodik fejezet azt mutatja be, hogyan lehet a támadások elleni védekezést működőképesé tenni. Mindezt öt szempontból vizsgálja: a mozgás, az alkalom, a szándék, a kapcsolat és a terep szempontjából, amelyeket konkrét példákkal mutat be és magyaráz. Rávilágít arra, hogy már most el kell döntenünk, támadás esetén mi az, amiért érdemes küzdenünk, mert a konfliktus közben már nem lesz időnk

hasonló erkölcsi kérdéseken elmélkedni. A harc három aranyszabályát és három legfontosabb elemét is bemutatja, amelyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy győztesen kerüljünk ki egy összetűzésből. Harc közben négyféle hatást lehet gyakorolni az ellenfélre: el lehet mozdítani, fájdalmat vagy sérülést lehet okozni, illetve sokkot lehet kiváltani. E hatásokat és az ezeket elősegítő akciókat részletezi. Végül pedig a kivételes teljesítmény és a túlélés három nagy feltételéről beszél: az éberségről, kezdeményezésről és jóváhagyásról.

A hetedik és egyben utolsó fejezet azokkal a hatásokkal foglalkozik, amelyek az erőszakos események után jelentkeznek a résztvevőknél. Vajon mi az ára annak, ha valaki túl akar élni egy erőszakos eseményt, és mennyire változtatja meg az életét akár pozitív, akár negatív irányban? Miller őrmester tanáccsal látja el a vezetőket és oktatókat a tanítványaik megfelelő segítése céljából, valamint ötletekkel szolgál a túlélők és áldozatok részére, hogyan dolgozhatják fel a velük történt eseményeket.

Véleményem szerint Rory Miller könyve némi átdolgozással tankönyvként is funkcionálhatna a rendőrök, sőt más rendészeti szervek képzésében. Az intézkedéstaktika oktatásában elengedhetetlenek azok az információk, amelyeket a könyvben találunk. A rendészeti szervek tagjainak szükségük van arra, hogy ismerjék a rájuk leselkedő veszélyek típusait, azokra megfelelően fel tudjanak készülni, valamint a testüket és elméjüket kondicionálni tudják azokra a hatásokra, amelyek érhetik őket. Fontos, hogy a hivatásosok olyan önvédelmi képzést kapjanak, amely nem mítoszokra, hanem a valóságos tapasztalásokra épülnek. A pánikreakciók elkerülése és a támadásokra adott válaszreakciók megtanulása, illetve az ezeket elősegítő gyakorlatok elsajátítása és alkalmazása életmentő lehet a számukra. Miller őrmester tapasztalatai és gondolatai jó elméleti alapot adnak bármely rendészeti terület intézkedéstaktikai képzéséhez, azon belül a lélektani felkészítésekhez. A könyvben található információk jelentős részét beépíthetnék a rendőr iskolák vagy a rendőrök – továbbá bármely rendészeti szervek tagjainak – továbbképzésének tananyagába.

Rory Miller másik hasonló témájú könyve, a *Szemtől szemben az erőszakkal – Felkészülés váratlan helyzetekre* hasonlóan hasznos információkkal és rendőrök, valamint egyéb rendészeti szervek tagjai számára jól felhasználható tapasztalásokkal kecsegtet.